

Stadsbyggnadsförvaltningen
plan@tyreso.se
Tyresö Kommun
13581 TYRESÖ

**Yttrande över detaljplan för Norra Tyresö Centrum, Etapp 3, kvarter 11 och infrastruktur. Del av fastigheterna Bollmora 1:94 och 2:1, Forellen 4, 15, 16 och 18, Gösen 1 och Stenbiten 1, inom Tyresö Kommun, Stockholms län.
Dnr 2015 KSM 0291, december 2020 GRANSKNINGSSKEDE.**

Vi hoppas att kommunens styrande politiker i "Tillsammans för Tyresö" och tjänstepersoner är lyhörda för medborgarnas och intresseorganisationernas synpunkter över detaljplaneringen i kommunen.

Vi anser fortfarande att det är olämpligt att dela upp ett så omfattande och för Tyresöborna viktigt projekt som Norra Tyresö Centrum i ett antal ännu mer fragmenterade detaljplaner. Det är också förvirrande att planernas omfattning ändras mellan samråds- och gransknings-skeden. Detta förfarande minskar våra och övriga medborgares möjligheter att ta ställning till helheten i projektet. Se våra tidigare yttranden för etapperna 1, 2 och 3.

Vi noterar också att större delen av det aktuella planområdet inte ingick i planprogrammet 2007, utan har tillagts i efterhand.

De mest tätbefolkade kommundelarna, som "stenstaden" Norra Tyresö Centrum (NTC), har störst behov av **närnatur** för att säkra resterna av den biologiska mångfalden, de svaga sambanden i spridningsvägarna, ekosystemtjänsterna och människors hälsa och välbefinnande. Det är ett misstag att ta viktiga närnaturområden i anspråk för ny bebyggelse i ett så högexploaterat område som detta planområde och vi ser mycket allvarligt på utvecklingen att så mycket **närnatur** bebygges och försvinner i de centrala delarna av kommunen.

Det är viktigt att "Gröna strategier" 2015.04.10 och kvalitetsprogrammet, NORRA TYRESÖ CENTRUM- en stadsdel med **hållbara** förutsättningar, genomförs fullt ut.

Det är därför anmärkningsvärt att "Gröna strategier" saknas under detaljplanens handlingar.

De viktigaste **ekosystemtjänsterna** i tät bebyggelse är de **reglerande** (tex. rening av luft, klimatrelering vid värmeböljor, vattenreglering vid skyfall, pollinering, fröspridning, skadedjursreglering, bullerdämpning och koldioxid-bindning) samt de **kulturella** (tex. hälsa, fritid, estetik, sociala relationer och andlig inspiration).

Närnaturen får, i rådande **klimatkris**, en alltmer framträdande funktion som **klimatregulator** i tät bebyggelse.

I vår enkät inför valet 2018 har i princip samtliga partier (M,S,L,C,MP,V) svarat att man vill bevara väsentlig närnatur i samband med förtätningsprojekt. Detta planområde är just ett sådant projekt. Visa era väljare att ni menar allvar med era löften!

Ett klokt och aktuellt citat av Anita Mattsson (S): "Pandemin som vi befinner oss i har också satt fingret på det vi redan visste, hur viktig vår natur är för Tyresöborna. Hur värdefullt det är att ha nära till skogen och havet. Och hur viktigt det är för framtida generationer att vi skyddar dessa".

Vilken Tyresöbo, som värdesätter naturen enligt alla enkäter, vill bo i en "stenöken"?

Kv 11 är precis ett sådant **närnaturområde**, mitt i "stenstaden" NTC, som borde bevaras. Inte minst med hänsyn till det närbelägna äldreboendet i kv 7 (som just nu byggs) och den planerade förskolan i kv. 6, etapp 2.

Vi vidhåller därför vår tidigare åsikt i samrådsyttrandet 2016-05-25:

Kv. 11 d.v.s. den **sista kvarvarande** skogsklädda sluttningen (ca 8m nivåskillnad) norr om Tidvattengatan (mot kv Gösen 1) ska inte bebyggas. Den behövs dels som närnatur för boende och förskolebarn och dels som ekologiskt samband mellan Petterbodastråket och Nackareservaten/Erstavik via "Floras Park" och golfbanan. Tidvattengatan är dessutom en viktig grön länk för rekreation (cykel, motion, skidor) och som spridningsväg för växter och djur.

Den planerade förskolan i planförslaget för etapp 2 saknar lämpliga ytor för utevistelse och närnatur. Även det planerade äldreboendet bör ha tillgång till rekreationsytor utomhus och närnatur. **Kv. 11-området bör bevaras som NATURMARK.**

Om exploateringen norr om Tidvattengatan utgår kan den göras i stort sett bilfri eftersom angöringsmöjligheterna till fastigheterna söder om gatan då kan begränsas till Bollmoravägen, Simgatan och Tvärgatan. Infarter till garage bör inte tillåtas från Tidvattengatan.

Se vårt yttrande för etapp 2.

NTC har som stadsdel en unik placering, i Tyrestakilen, mellan två av Stockholmsregionens stora naturreservat och bör användas för att utveckla de ekologiska sambanden för bl.a. barrskog och ädellövträd samt de viktiga rekreationsstråken.

De ekologiska sambanden och de boendes behov av nära grönområden bör särskilt uppmärksammas och tillgodoses genom att **förstärka** anslutningarna mellan Nackareservaten och Tyrestareservatet via Petterbodastråket och Albyreservatet.

Vår vision är ett nordvästligt/sydostligt grönstråk genom NTC via Tidvattengatan och Floras Park med förlängning norrut till GC-vägen norr om simhallen/Tyresövallen.

Detta skulle underlätta för löpare, skidåkare och cyklister att nå Nackareservaten/Erstavik.

MILJÖPÅVERKAN

Att Stadsbyggnadsförvaltningen, i alla förslag till detaljplaner, **slentrianmässigt** hävdar att: *Detaljplanen innebär ingen skada på ekologiskt känsliga områden....., Effekterna av planförslaget bedöms som hanterbara... Inga nationella, regionala eller kommunala miljömål åsidosätts samt att Planförslaget inte bedöms leda till negativa effekter på människors hälsa och säkerhet etc.* inger inget större förtroende hos oss medlemmar i Naturskyddsföreningen. Speciellt inte i ett område med så stora miljöutmaningar som NTC.

Vi ifrågasätter därför starkt Stadsbyggnadsförvaltningens slutsatser.

Enligt vår uppfattning motverkar planförslaget flera Nationella Miljömål. Bl.a.16. Ett rikt växt-och djurliv.

ÖVRIGT

Vi ifrågasätter fortfarande starkt alla planer som tillsammans bidrar till en, enligt vår uppfattning, alltför snabb befolkningsökning i Tyresö.

Varje enskilt projekt kan vara relevant i sig men tillsammans med alla övriga projekt genereras en alldeles för snabb befolkningstillväxt. Se vår tidigare bilaga befolkningstillväxt 160930, bifogas ej.

Det är utomordentligt glädjande att Moderaterna, i en motion 200608 till kommunfullmäktige, numera stöder vår åsikt (alltsedan ÖP-samråd 2015/2016) om en begränsad utbyggnadstakt av bostäder med 150 lägenheter/år i stället för beslutade 300.

Naturskyddsföreningen anser fortfarande att Tyresös planerade bostadsbyggnadsprogram kan genomföras först efter en väsentligt utbyggd kollektivtrafik och minskad biltrafik. Se vår tidigare bilaga klimat 160930, bifogas ej.

Om kvarter 11 ändå bebyggs (**mot vår vilja**) anser vi dock att:

- Garageinfarten ska flyttas till nordvästra änden av kvarteret för att undvika onödig trafik på Tidvattengatan.
- **Krav** ska införas på energihushållning och grönkompensering enligt nedan.
Det är förvånande att detta saknas i planförslag för framtiden, som ska genomföras på 2020-talet. Risken är då överhängande att det av ekonomiska skäl byggs bostäder i Tyresö med "gammaldags" teknik som är omoderna redan vid inflyttning.

Det är mycket viktigt vid exploatering som förorsakar stor miljöpåverkan att effekten av exploateringen lindras genom ekologisk kompensation ("grönkompensering") så långt möjligt tex. med åtgärder enligt nedan.

- Dagvattenhantering enligt utredning med gröna tak, skelettjordar, växtbäddar och permeabla beläggningar mm. Dagvattenföroreningarna inom kvarter 11 **får inte** öka från situationen innan exploatering.
- **Alla** yttertak bör utföras som intensiva/Semi-intensiva gröna tak gärna kompletterade med fauna-depåer (död ved), fjärilsrestauranger, fågelholkar, fågelbad, insektshotell mm för att bli riktigt effektiva för biologisk mångfald.
- Större partier av husfasader bör förses med någon typ av vertikal grönska typ "växtväggar".
- Räckan på balkonger bör utföras med fasta integrerade odlingslådor. Det vore också önskvärt med sk "gröna balkongväggar" tex. genom spaljeer.

Det är olyckligt att viktiga frågor utelämnats i granskningshandlingarna. Detta omöjliggör medborgarnas inflytande eftersom detaljplaner efter granskningskedet inte går att påverka utan överklagande.

Till exempel saknas detaljerat kvalitetsprogram med gestaltning och utformning av byggnader och utemiljö, klimatstrategi för delprojektet samt krav på enegihushållning tex. "Riktlinjer för energianvändning".

Vidare anser vi att:

- Med den expansiva utvecklingen som planeras i Tyresö kommun borde i planeringen för NTC finnas reserverad mark/plats för framtida spårbunden trafik.
- Det är anmärkningsvärt att kommunekologen, hållbarhetsstrategen och vattenstrategen enligt handlingarna ej har medverkat i planarbetet.
- För att stärka delningsekonomin i samhället bör kvarteren utföras med energisnåla och effektiva gemensamma tvättstugor. Detta minskar energianvändningen och inköpsbehovet av egen maskinutrustning.
Behovet är störst i flerfamiljshus med många mindre lägenheter.
Gemensamma tvättstugor minskar också risken fuktskador i bostädernas våtutrymmen.

Med hänsyn till ovanstående synpunkter yrkar vi på att planuppdraget omarbetas och att Kv. 11-området ändras till NATURMARK

Tyresö 2021.02.17

Naturskyddsföreningen Tyresö
gm Kjell Borgström och Solveig Dahl